четирите ашрама

Санняса – отречение от егото

„...Нека не желае смъртта, нито пък живота.
Нека краката му търсят пречистени места,
нека пие пречистена вода, нека говори думи чисти,
нека да извършва действия, пречистени от разума.

Нека търпеливо да понася острите езици на хората,
нека не наранява никой, нека не си създава неприятел,
разчитайки на своето тленно тяло.

Нека не отвръща на гнева с гняв, нека благославя,
когато го кълнат, нека не произнася думи на
неистина, разхвърляни през седемте врати.

Въздържайки се от сетивни наслаждения,
с Аза си за единствен свой приятел,
нека той се скита с цел една – освобождение...“

Живко Стоилов преподава Йога и Веданта в център за йога и интегрално развитие „Ананда“, Пловдив
www.anandaproject.net

Санняси е отречен от всичко – няма притежания, не носи пари в себе си, разчита изцяло на милостта на другите, свободен като птица, без дом, без обичайните пособия за извършване на ритуали. Той се подслонява под дърветата и неговият ум е вечно ангажиран в медитация и съзерцание на Единния. Това отречение би трябвало да е пълно – не само външно, но и вътрешно. В това именно се състои смисъла на санняса. „Ако санняси само веднъж през деня помисли, разтревожи се, какво ще яде, той се е провалил като санняси“. (Свами Чинмаянанда)

Какво е всъщност е санняса? Много може да се дискутира по този въпрос. Санняса преди всичко означава отричане от егото. Това е по същество смисълът на всяко едно отречение – да ни доведе до последното и най-съществено отречение, това от собственото ни его, което е единствената пречка за сливането с Брахман. Даден човек може да се е отрекъл външно от притежания и действия, а вътрешно да има много привързаности и обратното – може външно да има обвързаности, но вътрешно да е свободен.

Ето и разбирането, което Бхагавадгита дава по този въпрос:
„Този, който действа според своите задължения, независим, безразличен от плода на действията си, той е санняси и йогин също, а не онзи, който се скита без притежания.“

Саннясите, монасите, са духовните водачи. Въпреки, че живеят от подаяния, те са главината около която се върти цялото общество. Те са „посредниците“ на светския човек с Бога

Тяхната мисия е да се приближават все повече до Първоизточника, като сочат правилната посока и смисъла на човешкия живот на останалите, които обикновено са здраво вкопчени в самсара. В днешно време се наблюдава трагична девалвация на стойността на ордена на санняси, на монасите от всички духовни традиции. В Индия например по пътищата се срещат стотици просяци, облечени в оранжеви роби. В будистките страни е пълно с бизнесмени в оранжево. В християнските страни червените и черни роби пък се занимават освен с бизнес и с политика.

Оранжевата роба, която санняси носи, символизира огъня на *мумукшутва*, желанието за освобождение, което изгаря всички привързаности към света. Един истински санняси може само да стои и да мълчи и ►

Животът и делото на Свами Вивекананда (1863 - 1902) са идеална илюстрация на принципите на санняса

при все това да окаже огромно влияние върху заобикалящия го свят, дори в световен мащаб. Казва Иисус: "Който е близо до мен, е близо до огъня, а който е далеч от мен, е далеч от царството." (Евангелие на Тома, 82 стих)

Четирите стадия в живота на човек се сравняват с четирите стадия, през които преминава развитието на пеперудата

Първият стадий, *брахмачаря*, е яйцето. Това е животът на ученика, който е защитен в специално създадената за него обстановка, гурукула. Вторият, *грихастха*, е гъсеницата. Тя е активна, лакома и с пълни сили се наслаждава на живота и се бори за своето оцеляване. Третият стадий, *ванапрастха*, е какавидата. В този пасивен период гъсеницата, респективно човекът, се отдръпва за размисъл. Четвъртият стадий, *санняса*, е пеперудата. Чрез преосмисляне на житейския опит гъсеницата се е трансформирала и напълно е развита в пеперуда. Пробила пашкула, тя има свободата си и може да полети.

Първите два стадия са *правритти марга* (букв. „път навън"). При тях човек излиза към света, желанията му са насочени към постигане на неща вън от него самия и той се учи как да използва своята енергия за доброто и просперитета на всички и на себе си също. Вторите два стадия са *нивритти марга* (букв. „път навътре") или пътят на интровертността. С натрупания жизнен опит човек се отдръпва навътре, за да тъси в молитва и медитация вечната истина, скрита в него самия.

Дали пътят на индивида ще следва стриктно тези четири ашрама, е въпрос на личен избор. Но дори външно да има разминаване, то във вътрешен план развитието преминава по сходна схема. Някои са призвани да бъдат духовни водачи и за тях преминаването през семейния етап е загуба на време. Други пък се оставят да бъдат водени и насочват усилията си в името на семейството и обществото. ●